WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

WWF *for a living planet*®

Maa- ja metsätalousministeriö 24.01.2014

VIITE: LAUSUNTOPYYNTÖ HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA UUDEKSI KALASTUSLAIKSI (MMMO22:00/2008)
ASIA: WWF Suomen lausunto

WWF kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa asiasta seuraavaa:

Kokonaisuudessaan esitys uudeksi kalastuslaiksi on oikean suuntainen ja sisältää lukuisia kannatettavia kirjauksia. WWF tukee erityisesti esitettyä tavoitetta siirtyä istutuskeskeisestä kalakantojen hoidosta luontaiseen lisääntymiseen ja elinympäristöjen kunnostamiseen sekä kalastuksen kohdistamista vain pyyntivahvoihin kantoihin ja elinkierron kannalta sopivimpiin ikä- ja kokoluokkiin. Lisäksi WWF korostaa tutkimus- ja seurantatietojen tärkeyttä kalastuksen säätelyn perustana.

WWF katsoo, että esitykset käyttö- ja hoitosuunnitelmien asemasta ja ELY- keskusten toimivallasta kalastuksen ohjaamisessa ovat tärkeitä ja kannatettavia, mutta kaipaavat edelleen täsmennystä, jotta kalojen luontaisen elinkierron turvaaminen ja istutuskeskeisen kalastuksenhoidon uudistaminen toteutuvat lakiesityksen tavoitteiden mukaisesti. ELY-keskusten toimivaltaa määrittävät kirjaukset tulisi lähtökohtaisesti muuttaa velvoittaviksi niin, että kalatalousviranomaisille määrättäisiin velvollisuus säätää kohdennetuista toimenpiteistä omalla toimialueellaan.

WWF tukee esityksen tavoitetta kalalajien suurimpien yksilöiden suojelusta, sillä nykytiedon mukaan pelkkä alamittasäätely voi johtaa kalakannan elinvoimaisuuden heikkenemiseen. Ylipäätään, kalastuslain tulee tarjota riittävä tuki kalakantojen *vahvistamiseen* myös siinä tapauksessa, että kalakantoihin ei kohdistu akuuttia häviämisuhkaa.

WWF katsoo, että kalastuslain tavoitteet tulee lähtökohtaisesti sitoa olemassa oleviin kansallisiin ja kansainvälisiin vesiluonnon tilan parantamiseen tähtääviin sopimuksiin ja toimenpideohjelmiin, kuten merenhoitosuunnitelmaan ja meristrategiadirektiiviin sekä HELCOM-suosituksiin. Lain noudattamisen kannalta on tärkeää, että kalalajeille säädetään rahalliset arvot (vrt. metsästyslaki ja luonnonsuojelulaki) ja että kaikki laiton kalastus sanktioidaan huomattavasti nykyistä tuntuvammin. Lisäksi WWF katsoo, että asetuksella säädettävien lainkohtien sisällöt tulee olla nähtävänä ja käsiteltävänä ennen kalastuslain uudistuksen hyväksymistä.

Pykäläkohtaisia kommentteja:

1. *1 § Lain tarkoitus "…muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu".*

   WWF katsoo, että lain tarkoituksen toteutuminen muun vesiluonnon monimuotoisuuden suojelun suhteen tulee tarkastaa läpi koko lain. Useassa myöhemmässä pykälässä lakiesitys viittaa vain kalakantoihin. Esimerkkinä, 6 luvussa esitetty 46 § 9 momentti

muista kielletyistä pyydyksistä, jotka ”vahingoittavat tai tuhoavat kalakannan säilymistä vesistössä”

2. *34 § Valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat: ”…1 § tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi laaditaan tarvittaessa valtakunnallisia kalavarojen hoitosuunnitelmia”.*

   WWF katsoo, että valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien tarpeen määritteleminen tulee kirjata tarkemmin. Esityksestä ei käy selville, missä ja kuka määrittelee valtakunnallisten hoitosuunnitelmien tarpeen. Lisäksi pykälässä mainitaan, että *”käyttö- ja hoitosuunnitelmilla ei saa vaikeuttaa valtakunnallisten suunnitelmien toteutumista”*. Tämä olisi tarpeen kirjata niin, että käyttö- ja hoitosuunnitelmien tulee toteuttaa valtakunnallisia suunnitelmia, kuten on todettu jäljempänä pykälässä 36.

3. *46 § kohta 9, Kielletyt kalastustavat, pyyntimenetelmät ja kalastusvälineet*

   WWF katsoo, että lakiehdotuksen 1 § pykälän mukaisesti laissa tulee huomioida myös elinympäristöjä tuhoavat tai muiden eliölajien kannalta haitalliset kalastusmenetelmät.

4. *49 § Kaupalliseen kalastukseen tarkoitetut pyydykset ja pyyntimenetelmät*

   Vene- ja pyyntikuntakohtaiset koukkupyydys- sekä verkkorajoitukset tulee ulottaa koskemaan myös yksityisiä vesialueita (viite: yksityiskohtaiset perustelut s. 56).

5. 53 *§ Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta*

   WWF tukee esitystä lisätä ELY-keskusten toimivaltaa uhattujen ja vaarassa olevien kalakantojen osalta. WWF kuitenkin katsoo, että pykälässä määritellyissä tapauksissa kalatalousviranomaisella tulee olla lakiin perustuva velvollisuus rajoittaa kalastusta.

6. *55 § Kalojen rauhoitus*

   WWF on esittänyt maa- ja metsätalousministeriölle, että se rauhoittaisi vähintään äärimmäisen uhanalaiseksi luokiteltujen kalalajien luonnossa lisääntyvät kannat kalastukselta toistaiseksi. Asia on edennyt kiitettävästi Saimaan nieriän osalta, ja lohistrategiatyöryhmän mietinnössä on tärkeitä linjauksia meritaimenen suhteen. Meriharjuksen osalta asia ei ole edennyt, joten WWF toivoo, että uusi kalastuslaki tulee tarjoamaan meriharjukselle sen tarvitseman suojelun.

7. *56 § Kalojen pyyntimitat*

   WWF katsoo, että laissa tulee määrittää tarkemmin ala- ja ylämittojen tavoite ja tarkoitus, kuten yhden/kahden lisääntymiskerran periaate ja/tai kalataloudellinen tuottavuus. Tällä vältyttäisiin turhilta tahallisilta tai tahattomilta väärinymmärryksiltä.

8. *59 § Uhanalaisten eläinlajien suojelu*

   WWF katsoo, että 1 § (lain tarkoitus) mukaisesti 59 § tulisi muuttaa käsittämään kaikkia uhanalaisia eliölajeja.

9. *65 § Jokisuukalastuksen kielto ”…kilometriä lähempänä joen suuta on kalastaminen kielletty 15 päivästä elokuuta 15 päivään lokakuuta”.*

WWF katsoo, että jokisuun verkkopyyntirajoituksen tulisi koskea kaikkia kalatalousviranomaisen listaamia vaelluskaloille merkittäviä vesistöjä, mukaan lukien purot. Purot ovat erityisesti meritaimenen lisääntymisen kannalta keskeisessä asemassa. Lisäksi verkkopyynnin tulisi olla kiellettyä edellä mainituilla alueilla vuoden ympäri. Lohi ja meritaimen nousevat koko avovesikauden ja myös talvisaikaan, ja keväällä on kudulta palaavia kaloja, joita ei pitäisi missään nimessä pyytää.

10. *65 § Jokisuukalastuksen kielto "…ilman aiemmin saavutettua oikeutta saa asettaa isorysää pyyntiin kolmea kilometriä lähemmäksi joen suuta"*

    Perusteluissa aiemmin saavutettu oikeus on määritelty luvaksi joka on annettu vanhan lain voimassaoloaikana. WWF katsoo, että jokisuun verkkokalastuksen jatkuminen ei ole linjassa esitetyn lakiuudistuksen tavoitteiden kanssa ja, että vanhan lain aikaan säädetyt oikeudet tulee lähtökohtaisesti ottaa uudelleen käsittelyyn. Edellä mainittu poikkeus voi vaikeuttaa reagointia muuttuviin olosuhteisiin sekä uusien suunnitelmien toteuttamista (esim. vaelluskalojen luontaisen elinkierron palauttaminen ja kalatie- sekä kansallisen lohistrategian toteuttaminen). Lisäksi aiemmin saavutettujen oikeuksien tulkinnassa voi syntyä ristiriitatilanteita – tästä on tuoreita ikäviä esimerkkejä mm. Ingarskilajoen jokisuun luvattoman rysäpyynnin kohdalta.

    WWF katsoo, että 65 § tulisi tarkastaa ja linjata yhteensopivaksi 62 § kanssa ja 71 § mukaan tähän voitaisiin tuoreen harkinnan perusteella myöntää poikkeuslupa.

11. *69 § Kalastaminen purossa*

    WWF katsoo, että myös katiskalla kalastaminen tulee kieltää purossa. Katiska on purovesistöissä erittäin tehokas pyydys, jolla voidaan estää kalan kulku lisääntymis- ja syönnösalueille.

12. *73 § Kalojen ja rapujen istuttaminen "…Istuttajan on ilmoitettava istutuksista kolmen kuukauden kuluessa istutustapahtumasta…"*

    WWF katsoo, että istutuksista on aina syytä ilmoittaa etukäteen kalatalousviranomaiselle. Tämä olisi linjassa lain tarkoituksessa (1 §) mainitun ekologisesti kestävän hoidon kanssa.

13. *74 § Istutettavien kalojen merkintä*

    Mikäli kalastusta tullaan ohjaamaan rasvaeväleikattuihin yksilöihin, on asetuksella voitava säätää myös siitä, mitä istukkaita ei saa merkitä ulkoisesti tunnistettavalla merkinnällä. Näitä ovat erilaisilla poikasvaiheilla tehtävät palautus- ja tuki-istutukset, joihin ei ole tarkoitus kohdistaa kalastusta, vaan yksilöt on tarpeenmukaista rinnastaa luonnossa syntyneisiin. WWF katsoo, että näissäkin tapauksissa istukkaat on kuitenkin syytä merkitä tutkimuksen tarpeisiin soveltuvalla ryhmämerkintämenetelmällä, kuten otoliitti-värjäyksellä. Näin ollen asetuksella tulisi säätää kalojen merkinnästä osana istuttamisen edellytyksiä.

    Lisäksi WWF katsoo, että istutusten osalta kalastuslaissa tulee linjata selkeämmin yhteinen suunta kalatiestrategian kanssa luonnonlisääntymisen tukemisen osalta. WWF katsoo, että kala- ja rapuistutusten rooli tulee nähdä ensisijaisesti menetettyjen kantojen kotiuttamisena tai uhanalaisten kantojen väliaikaisena tukemisena samaa kantaa olevilla

istukkailla. Kalakantojen hoidossa tulee priorisoida elinympäristökunnostuksia ja vaellusväylien avaamista ja istutukset tulee nähdä toissijaisena ja väliaikaisena ratkaisuna. Istutuksista ainoastaan kalastustarkoituksiin tulisi väliaikaisratkaisuna vähitellen luopua ja suunnata näihin istutuksiin käytettäviä varoja luonnollista lisääntymistä edistäviin hankkeisiin.

Helsingissä 24.1.2013

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto

Jari Luukkonen Suojelujohtaja	Sampsa Vilhunen Meriohjelman päällikkö	Matti Ovaska Suojeluasiantuntija

WWF on maailmanlaajuinen, aikaansaava ympäristöjärjestö, joka innostaa ihmisiä ja yhteisöjä toimimaan ympäristön suojelemiseksi. WWF:n tukijat ovat mukana pelastamassa maailman ainutlaatuisimpia luontokokonaisuuksia.